Pravni okvir medijacije

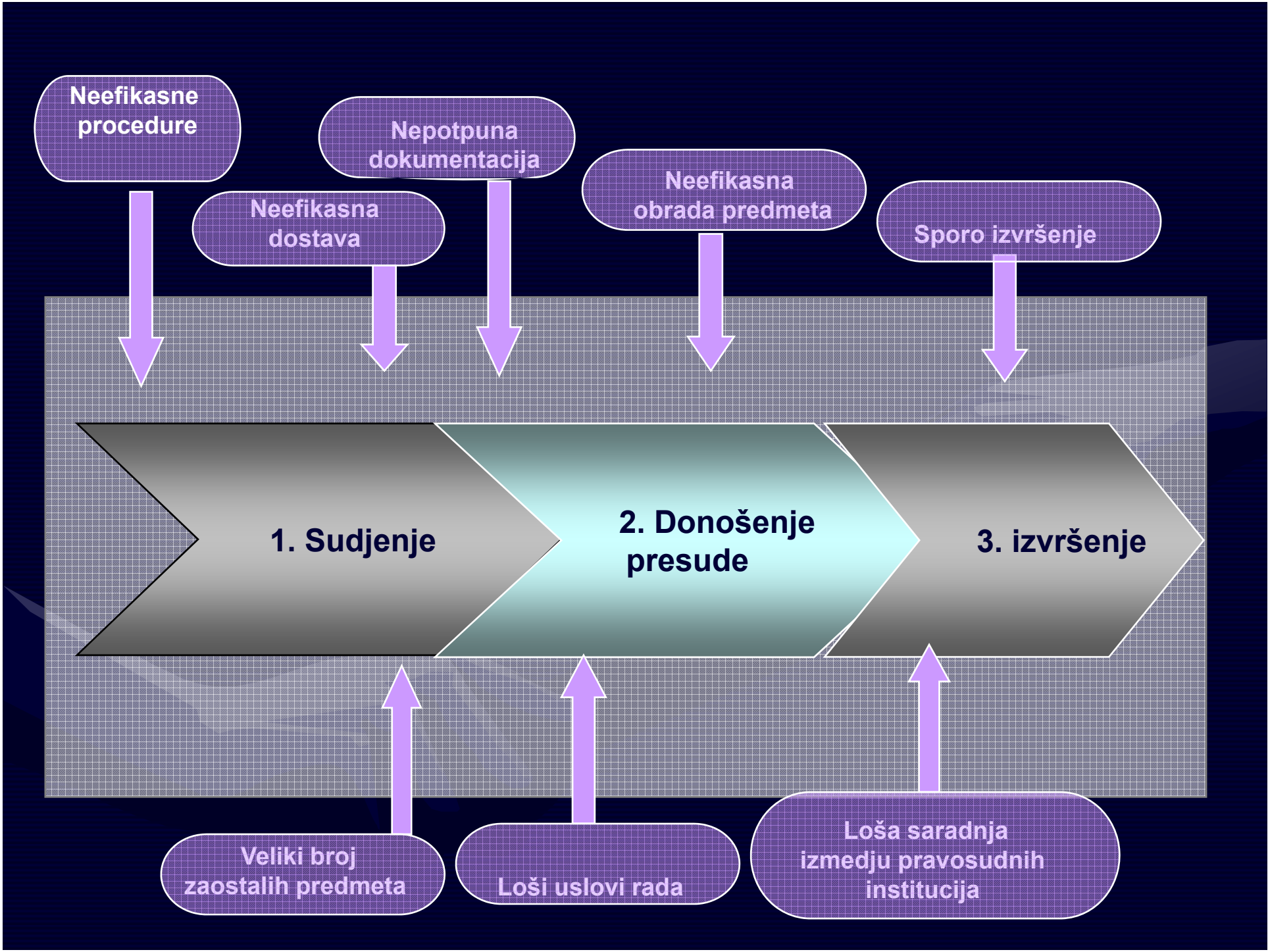
Uvodjenje medijacije - deo reforme pravosudja

Stanje u pravosudju pre početka reforme

- **Neprilagodjeni zakoni**
- **Neefikasne procedure**
- **Nedovoljna saradnja pravosudnih institucija**
- **Loši uslovi rada**
- **Nezadovoljavajuća infrastruktura**
- **Niske zarade zaposlenih**

Neefikasne procedure
Nepotpuna dokumentacija
Neefikasna dostava
Neefikasna obrada predmeta
Sporo izvršenje
1. Sudjenje
2. Donošenje presude
3. izvršenje
Veliki broj zaostalih predmeta
Loši uslovi rada
Loša saradnja izmedju pravosudnih institucija

Put do pravde!

Ciljevi reforme pravosudja

- Strateški cilj reforme pravosudja u sklopu ukupne demokratizacije društva – uspostavljanje vladavine prava i pravne države
- Operativni ciljevi reforme pravosudja
  - **Uskladjivanje procesnog zakonodavstva sa standardima i propisima Evropske unije**
  - **Povećanje stepena efikasnosti i efektivnosti**
  - **Poboljšanje uslova za ostvarivanje prava na pristup pravdi**
  - **Povećanje stepena odgovornosti i profesionalizma nosioca pravosudnih funkcija**
  - **Edukacija kadrova u pravosudju**
  - **Uvodjenje principa modernog menadžmenta u organizovanju i rukovodjenju pravosudnim institucijama**

Medijacija - posredovanje

Pregovaranje iz asistenciju treće strane
Alternativni metod za rešavanje spora

Metod konstruktivnog i prijateljskog rešavanje sukoba uz pomoć i posredovanje "trećeg“ - medijatora

CILJ – izgradnja sporazumno i obostrano prihvatljivog rešenja koje znači obostrani dobitak

Šta medijacija nije?
Šta medijacija jeste?

Prednosti i nedostaci medijacije

- **Prednosti:**
  - **Strane kontrolišu čitav proces medijacije i preuzimaju odgovornost za rešenje svog spora;**
  - **Poboljšana je komunikacija medju stranama u sporu; prevenira se nastanak budućih sporova;**
  - **Okrenutost budućnosti, a ne prošlosti;**
  - **Rešenje zadovoljava potrebe obeju strana;**
  - **Nema pobednika i pobedjenog;**
  - **Postupak jednostavniji, neformalniji, kraćl i jeftiniji**
  - **Očuvana je reputacija i renome strana**
- **Nedostaci:**
  - **Medijacija može biti zloupotrebljena kako bi se prikrila odgovornost i ignorisalo pravo**
  - **Koristi se kao "jeftina pravda“.**
  - **Sporazum – vansudsko poravnanje – nema snagu izvršne isprave i prinudno je neizvršiv**

U odnosu na sudski postupak, medijacija je – nešto bolje, nešto lekše i nešto razumljivije običnim ljudima

Početak razvoja ideje o medijaciji u Srbiji

Pilot projekat “Nedelja poravnanja” - Vrhovni sud Srbije - 2002.

- **medijacija u parničnim predmetima starijim od tri godine**
- **u projekat bilo uključeno 138 sudova**
- **medijatori – penzionisane sudije**
- **rešeno 14,5 % predmeta**

<u>Problemi</u>:

Sumnja u potrebu uvodjenja medijacije

Otpor sudija i advokata

Normativni okvir medijacije

Zakon o mirnom rešavanju radnih sporova - (2004)
Zakon o posredovanju (medijaciji) - (2005)
Zakon o parničnom postupku - (2004, stupio na snagu 2005)
Porodični zakon - (2005)
Opšti, posebni i kolektivni ugovori na nivou preduzeća
Strategija reforme sistema socijalne zaštite

Odredbe o medijaciji u Zakonu o posredovanju (medijaciji)

Zakon o posredovanju (medijaciji) - 2004. ("Sl. glasnik RS", 18/2005)

- Pravilnik o načinu vodjenja spiska posrednika
- Pravilnik o programu obuke za posrednika

- Okvirni i osnovni zakon
- Predvidjena primena madijacije i ostalih ADR metoda za mirno rešavanje sporova iz imovinskih, privrednih i drugih gradjanskopravnih odnosa, izuzev sporova o otkazu ugovora o radu i isplate minimalne zarade
- Predvidjena primena pravila o medijaciji u ostalim ADR postupcima
- Sadržina zakona:
  - Poručje primene zakona – medijacija po uputu suda i dobrovoljna medijacija
  - Uslovi za primenu medijacije
  - Osnovni principi medijacije i postupak
  - Odnos medijacije i parnice

Odrede o medijaciji u Zakonu o posredovanju (medijaciji)

Osnovni principi medijacije

- Dobrovoljnost
- Jednakost i ravnopravnost stranaka
- Privatnost postupka
- Poverljivost
- Hitnost

Pokretanje medijacije pre podizanja tužbe

Predlog i prihvatanje predloga (sporazum o posredovanju)

Sprovodjenje postupka

Strane se sporazumevaju o načinu vodjenja postupka ili medijator vodi postupak na način koji smatra celishodnim, poštujući načelo hitnosti

Uloga medijatora – ovlašćen da daje predloge mogućnih rešenja, ali ne i predlog samog rešenja (čl. 9)

Okončanje postupka

- sklapanjem sporazuma,
- odlukom medijatora da obustavlja postupak,
- izjavom stranke o odustajanju od daljeg postupka

Odrede o medijaciji u Zakonu o posredovanju (medijaciji)

Medijacija posle pokretanja parničnog postupka

- Upućivanje na medijaciju
- Inicijativa samih stranaka

Trajanje postupka – max. **tri meseca, ali na zahtev strana ili posrednika može biti produžen**

Medijacija u postupku po žalbi

- sudja izvestilac upućuje stranke na postupak medijacije
- rok za okončanje postupka - 30 dana
- medijator može biti samo sudija

Dejstvo postignutog sporazuma

- Vansudsko poravnanje – obavezna pisana forma, ne sme biti u suprotnosti sa javnim poretkom
- Sudsko poravnanje – kad sadržina vansudskog poravnanja bude zasvedočena sudskim zapisnikom
- Pismena saglasnost stranaka o činjeničnim pitanjima

Pobijanje poravnanja

- Tužba za poništaj zbog mana u volji ugovarača
- Prekomerno oštećenje nije razlog za poništaj

Odrede o medijaciji u Zakonu o posredovanju (medijaciji)

- **Ko su medijatori?**
  Sudije, advokati i drugi istaknuti stručnjaci iz različitih oblasti
- **Uslovi:**
  - **visoka stručna sprema**
  - **najmanje pet godina radnog iskustva u postupcima rešavanja sporova**
  - **završen program obuke za medijatora**
  - **nije pod istragom i nije odudjivan za namerno počinjeno krivično delo**
  - **dostojnost za obavljanje medijacije**
  - **domaći državljanin, a ako je u pitanju spor sa elementom inostranosti, medijator može biti i strani državljanin, pod uslovom da je ovlašćen da obavlja poslove medijacije u svojoj državi**
- **Izbor posrednika vrši predsednik suda**
- **Spisak posrednika**

Medijacija u ZPP

- ZPP - “Službeni glasnik RS”, 125/2004.
- **Opšta pravila o sudski asistiranoj medijaciji sadržana u čl. 327- 329.**
  - Sud upućuje stranke na medijaciju kad oceni da bi spor mogao biti rešen njenom primenom i zastaje sa postupkom
  - Lista medijatora – medijatore bira predsednik suda iz redova istaknutih stručnjaka (sudija, advokata i dr.), koji su dobrovoljno prihvatili da budu medijatori
  - Medijatora za konkretnu pravnu stvar određuje se prema vrsti spora sa liste medijatora
  - U postupku medijacijestranku može da zastupa njen punomoćni
  - Postignuti sporazum je vansudsko poravnanje
  - Medjator dostavlja sudu vansudsko poravnanje radi zaključenja sudskog poravnanja
  - Predlozi i izjave stranaka i njihovih punomoćnika dati u postupku medijacije ne smeju se koristiti u postupku pred sudom
  - Postupak medijacije traje maksimalno 30 dana;
  - Ukoliko ne dodje do sklapanja poravnanja, sud zakazauje ročište za glavnu raspravu

Medijacija u ZPP

Medijacija u postupku u privrednim stvarima (487. ZPP)

- **Sprovodi se ako obe stranke to sporazumno predlože**
- **Sud odlaže raspravu i zastaje sa postupkom**

Načela postupka medijacije:

- **Dobrovoljnost**
- **Poverljivost**
- **Hitnost**
- **Isključenje javnosti**

Ko može biti miritelj?

- Državljanstvo SCG
- Visoka stručna sprema
- Najmanje pet godina radnog iskustva u oblasti radnih odnosa
- Neosudjivanost
- Dostojnost za miritelja

Izbor miritelja – javni oglas
Imenik miritelja

Sporazum o medijaciji

- U postupku medijacije izvan parnice - sporazum se sklapa u formi posebnog pismenog ugovora ili u usmenoj formi, stavljanjem predloga za sprovodjenje medijacije i izričitim ili prećutnim prihvatanjem predloga
- U postupku medijacije koji se vodi posle pokretanja sudskog postupka potreban je pristanak obeju strana za sprovodjenje ovog postupka